

Týrání svěřené osoby

Znaky skutkových podstat zločinů týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), d) tr. zákoníku a těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku mohou být (při splnění dalších zákonných podmínek) naplněny i opomenutím konání ve smyslu § 112 tr. zákoníku spočívajícím v tom, že pachatel, jemuž byl poškozený svěřen do péče, adekvátním způsobem nereaguje na různá zranění poškozeného způsobená násilným jednáním jiné osoby, zejména pokud mu nezajistí potřebnou lékařskou péči, a tím mu způsobí např. mučivé útrapy.

(Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp.zn. 4 To 21/2021 ze dne 14.12.2021)

Z odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 2. 2021, č. j. 54 T 1/2018-1273, byla obžalovaná J. M. uznána vinnou jednak zločinem týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku a jednak zvláště závažným zločinem těžkého ublížení na zdraví dle ustanovení § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, kterých se dle skutkových zjištění nalézacího soudu měla dopustit tím, že:

v období od měsíce června 2016 do 12. 12. 2016, v XY, v bytech XY a XY, kde postupně bydlela společně se svou vlastní nezletilou dcerou AAAAA (pseudonym),
poté, kdy jí, na podkladě usnesení Okresního soudu ve Frýdku - Místku ze dne 27. 5. 2016, sp.zn. 0 Nc 3905/2016, byla předběžně předána do péče nezletilá BBBBB (pseudonym),
přestože si musela být vědoma, že nezletilá BBBBB byla opakovaně vystavována působení násilí různorodého charakteru a intenzity, a to až velké intenzity síly, v důsledku čehož postupně utrpěla řadu bolestivých zranění, zejména zlomeninu zevního konce levé klíční kosti, zlomeniny dolních konců obou pažních kostí, vykloubení levého loketního kloubu, zlomeninu horního konce pravé loketní kosti, zlomeninu střední části pravé loketní kosti a zlomeninu dolního konce pravé loketní kosti, deformaci nosu odpovídající zlomenině nosní přepážky, zhmoždění a defiguraci dolního rtu, ztrátová poranění prvního a druhého řezáku v dolní čelisti vpravo a prvního až třetího řezáku dolní čelisti vlevo, poranění zevního genitálu, konkrétně protržení panenské blány, úmyslně nezajistila nezletilé jakékoli lékařské ošetření a ponechala utrpěná zranění nezletilé BBBBB dlouhodobě bez odpovídající odborné léčby, kterýžto stav, vedle omezení hybnosti postižených končetin, významně prolongoval bolestivost těchto zranění, načež se neodpovídající péče o nezletilou BBBBB, spočívající zejména v úmyslném dlouhodobém odpírání lékařských vyšetření a případných odborných zákroků v souvislosti s utrpěnými poraněními, projevila tím, že při lékařských prohlídkách dne 12. 12. 2016 byla u nezletilé BBBBB zjištěna mnohočetná zranění různého charakteru, a to krevní podlitiny v rozsahu levého ušního boltce a pod pravým okem, podlitiny na dlaních a na předních plochách bérců, pohmožděliny nosu s oděrkou kůže a s jeho výraznou deformací, odpovídající zlomenině nosní přepážky, zhmoždění a defigurace dolního rtu po neošetřené ráně na jeho vnitřní ploše se ztrátovým poraněním prvního a druhého řezáku v dolní čelisti vpravo a prvního až třetího řezáku dolní čelisti vlevo, vazivové jizvy, a to ve vlasech na vrcholu hlavy a na vrcholu brady, kruhovitě zahnědlé jizvičky vlevo od pupku a vpravo na hrudníku, starší zlomeniny zhojené masivními svalky, a to v místě neléčené zlomeniny zevního konce levé klíční kosti, v místě neléčených zlomenin a epifizeolýz (porušení kontinuity růstové ploténky na konci kosti) dolních konců obou pažních kostí s přítomností reaktivních vápenatých uloženin v okolní svalovině a s vykloubením levého loketního kloubu, v místě

neléčené zlomeniny horního konce pravé loketní kosti, v místě zlomeniny střední části pravé loketní kosti bez posunu a v místě zlomeniny dolního konce pravé loketní kosti, poranění zevního genitálu, konkrétně protržení panenské blány, a poranění konečníku, projevující se jizevnatými změnami v celém rozsahu tzv. hráze (prostor mezi poševním vchodem a konečníkem) a změnami po zhojených drobných tržných poraněních ve sliznici konečníku, těžkou chudokrevnost, odpovídající opakovaným a neléčeným traumatům skeletu a prořídle vlasy s ložisky vytržených vlasů ve vlasaté části hlavy, kdy zjištěná poranění si vyžádala od 12. 12. 2016 do 24. 12. 2016 hospitalizaci nezletilé BBBBB na Dětském oddělení Nemocnice v Novém Jičíně a následně hospitalizaci od 4. 1. 2017 do 13. 1. 2017 na Klinice dětské chirurgie, ortopedie a traumatologie FN Brno, kde musela nezletilá podstoupit v celkové anestézii rozhybání obou loketních kloubů s následným přiložením sádrové fixace, kdy průměrná doba léčení nejzávažnějších poranění, to je zlomenin dlouhých kostí skeletu horních končetin bez adekvátní fixace je 6 - 8 týdnů,

a popsaná poranění byla, ze soudně lékařského hlediska, charakteristická pro zlé nakládání s dítětem v širším časovém období, tedy typická u tzv. syndromu týraného dítěte, který se projevuje obecně i v rovině psychické, a to především do budoucna disharmonickým vývojem osobnosti nezletilého dítěte, jehož emotivita bude plochá, vazby k lidem povrchní, nelze vyloučit úzkostné stavy, ale také impulzivně - agresivní reakce, lhostejnost, nedůvěru k lidem, poruchy chování, jako důsledek prožitého aktivního fyzického týrání, pasivního zanedbávání, emoční deprivace i nedostatečné podnětové stimulace, kdy daného jednání se na nezletilé dopouštěla s vědomím, že pro nízký věk se nezletilá BBBBB nebyla schopna tomuto jednání jakkoli bránit, neboť její samotná existence byla zcela závislá na obžalované J. M.,

a takového jednání se dopustila v rozporu se svými povinnostmi řádně pečovat o nezletilou BBBBB, vyplývající jí z ustanovení § 858 a § 966 občanského zákoníku, vědomě nezajistila odpovídající lékařskou péči, srozuměna s tím, že tím prodlužovala její tělesné a duševní utrpení odpovídající svým charakterem mučivým útrapám ve smyslu § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku.

Za toto jednání byla obžalovaná odsouzena dle § 145 odst. 2 tr. zákoníku, za použití § 43 odst. 1 tr. zákoníku, k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání pěti roků, pro jehož výkon byla podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazena do věznice s ostrahou. Dle § 228 odst. 1 tr. ř. jí byla uložena povinnost zaplatit na náhradu škody poškozené RBP, zdravotní pojišťovně, peněžní částku ve výši 211 775 Kč.

2. Rozsudek soudu prvního stupně právní moci nenabyl, neboť byl napaden opravnými prostředky státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě a obžalované J. M. Ta v jeho písemném odůvodnění, zpracovaném obhájcem, uvedla, že s ním nesouhlasí. Připomněla skutečnost, že se v pořadí jedná již o druhý odsuzující rozsudek, kdy první ze dne 5. 11. 2019, kterým byla uznána vinnou zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b), písm. d) tr. zákoníku a byl jí uložen trest odnětí svobody v trvání 3,5 roku se zařazením pro výkon do věznice s ostrahou, byl zrušen rozhodnutím Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. 12. 2020, č. j. 4 To 44/2020-1247, a věc byla vrácena nalézacímu soudu k novému rozhodnutí. Ten následně vydal současný rozsudek, kterým již v souladu s právním názorem Vrchního soudu v Olomouci ji uznal vinnou i ze spáchání zvláště závažného zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, a vyhověl tak návrhu státního zástupce, který korespondoval s právním názorem Vrchního soudu v Olomouci. Obžalovaná při vědomí toho, že nalézací soud je vázán právním názorem nadřízeného soudu, který jednoznačně vyplývá z citovaného usnesení ze dne 11. 12. 2020, se současnou právní kvalifikací nesouhlasí, neboť má za to, že právní kvalifikace zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku neodpovídá výsledkům provedeného dokazování. Nesouhlasí se závěrem krajského soudu, který dospěl k závěru, že se zločinu těžké ublížení na zdraví dopustila tzv. omisivním jednáním dle § 112 tr. zákoníku. Připustila svoji vinu v tom, že zanedbala péči o nezletilou BBBBB a nezajistila jí řádnou lékařskou péči, a proto došlo k

tomu, že ta prožívala větší míru utrpení, nicméně toto jednání je zcela konzumováno právní kvalifikací zločinu týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku. Pokud jde o ono omisivní jednání upravené v ustanovení § 112 tr. zákoníku, pak uvedla, že zločin ublížení na zdraví může být způsoben i tímto jednáním, neboli pasivním jednáním, spočívajícím v nečinnosti, a ocitovala znění ustanovení § 112 tr. zákoníku. Dle jejího názoru však musí být splněna zásadní podmínka trestní odpovědnosti při takovémto jednání, a to podmínka bezprostřední příčinné souvislosti, neboli musí se jednat o takové jednání, ať už aktivní či pasivní, které v bezprostřední příčinné souvislosti směřuje ke vzniku poškození zdraví, přičemž takovéto jednání dle jejího názoru v jejím případě prokázáno nebylo. Tak, jak je nyní konstruováno tzv. její omisivní jednání, které vede k použití právní kvalifikace dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, nebylo a nemohlo být v příčinné souvislosti se vznikem zranění. Takovým jednáním by bylo jen jednání, které by bezprostředně směřovalo ke způsobení újmy na zdraví, takové jednání však na její straně zjištěno nebylo, když nebylo prokázáno žádné aktivní nebo pasivní jednání, které by vedlo přímo ke vzniku zjištěných zlomenin a dalších poranění na těle nezletilé BBBB. V rámci dokazování schází důkazy, které by prokazovaly její aktivní jednání či opomenutí, které by bylo v příčinné přímé souvislosti se vznikem poranění popsanych ve skutkové větě napadeného rozsudku, tedy se způsobením těžké újmy. Tato absence důkazů by pak měla směřovat k tomu, že nebude použita právní kvalifikace dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, ale její jednání bude právně kvalifikováno jen toliko dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku, když s ohledem na uvedenou argumentaci nelze užít ani právní kvalifikaci dle písm. b), byť původně s tímto souhlasila. Z usnesení Vrchního soudu v Olomouci se podává, že k užití této právní kvalifikace se směřuje poněkud účelově, a to proto, aby bylo dosaženo zařazení jejího jednání pod přísnější sankci trestu odnětí svobody v podstatně vyšší výměře, než je tomu v ustanovení § 198 odst. 2 tr. zákoníku. S ohledem na uvedené proto navrhla, aby odvolací soud při určité revizi svého původního právního názoru zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině a nově rozhodl tak, že její jednání naplňuje skutkovou podstatu toliko zločinu týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku. Pokud jde o nový trest, v tomto směru poukázala na svůj návrh uplatněný v odvolání ze dne 2. 10. 2019, včetně důvodů tento odůvodňujících, kdy jí navržený trest považuje za zcela dostatečný i ve vztahu k výchovné i represivní stránce trestu. Ohledně odvolání státního zástupce uvedla, že s ním nesouhlasí a předesílá, že pokud uvádí, že ho podává do výroku o vině, pak toto odvolání má za nepřipustné, neboť jednoznačně nesměruje proti samotnému výroku o vině, s nímž státní zástupce evidentně souhlasí, ale výlučně proti důvodům, které nalézací soud uvedl ve svém odůvodnění napadeného rozsudku. Stejně odmítá i odvolání státního zástupce do trestu, když v případě užití právní kvalifikace nalézacím soudem je uložení trestu na samé spodní hranici zcela přiměřeným a není důvod, proč by měl být ukládán trest vyšší. Proto odvolání státního zástupce do výroku o trestu považuje za neodůvodněné. Tento svůj opravný prostředek, zpracovaný obhájcem, obžalovaná J. M. doplnila řadou podání, mnohdy i duplicitně, jež jsou založena na č. l. 1307- 1317, č. l. 1321- 1322, č. l. 1323- 1325, č. l. 1327- 1342. V těchto vyslovila svůj nesouhlas s napadeným rozsudkem a svým odsouzením, kdy dle jejího názoru celý spis je z poloviny nepravda, není ani jeden přímý důkaz jako např. fotka či video a ani žádný ze svědků nemohl říci, že by viděli, že by děcka bila, nikdy to nedělala a dělat nebude. Dle jejího názoru je spis zpracován výslovně na zničení její osoby a znemožnění její osobnosti. Popsala svou rodinnou situaci, narození své nezl. Dcery AAAAA, pěstounství nezl. BBBB, průběh života v období vymezeném skutkem, činnost s dětmi, stěhování a řadu povinností, které s tímto byly spojeny a péči o nezletilé děti. Vyjádřila se k provedeným důkazům ve věci, závěrům znaleckých posudků, které byly zpracovány ve vztahu k její osobě, jakož i k výpovědím svědků, kteří v předmětné věci vypovídali. Popsala dále svoji denní činnost, jakož i činnost obou děvčat, jak se chovala, jak si hrála, jak se koupala, včetně toho, že BBBB neplakala ani při pádech, ani při stěhování z různých bytů a ona nepoznala zlomeniny, když tato nebrečela. Zdůraznila, že žije rádně a slušně a nikdy neměla a nemá problémy se zákonem. Na č. l. 1321 se nachází přípis nazvaný „Doplnění odvolání - vyjádření Slezsko moravské odborové služby“ ze dne 21. 4. 2021, přičemž z obsahu tohoto vyplývá, že se SMOS ztotožňuje s rozhodnutím Vrchního soudu v

Olomouci, kterým byl první ve věci vyhlášený rozsudek ve vztahu k obžalované J. M. zrušen a věc vrácena z podnětu odvolání jejího i státního zástupce k došetření. K tomuto je třeba uvést, že tento přípis není nikým podepsán, není zde založena plná moc, která by opravňovala subjekt jednat za obžalovanou, tedy je zde otázka, zda toto doplnění odvolání je vůbec opravným prostředkem podaným oprávněnou osobou tak, jak to vyplývá z ustanovení § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř. Ve stejném duchu je pak nahlíženo na podání obžalované založené na č. l. 1324 nesoucí název „Pracovní úraz J. M.“ z XY, kdy opět toto trpí vadami, jak bylo již výše uvedeno a stejně tak pak i přípis založený na č. l. 1344, kdy z obsahu tohoto není zřejmý pisatel tohoto přípisu a není zřejmý, s ohledem na projednávanou trestní věc, ani jeho smysl. Proto odvolací soud veškerá podání, která byla předložena spolu se spisovým materiálem v rámci opravného prostředku obžalované J. M., posuzoval dle § 59 odst. 1 tr. ř., z něhož vyplývá, že podání se posuzuje vždy podle svého obsahu, i když je nesprávně označeno, kdy tato konfrontoval s meritem předmětné věci z pohledu možných odvolacích námitek obžalované J. M.

3. Státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě v písemném odůvodnění svého opravného prostředku uvedl, že je podáváno v neprospěch obžalované J. M. a zaměřeno do výroků o vině i trestu. Úvodem uvedl, že souhlasí s nalézacím soudem, pokud jde o užitou právní kvalifikaci jednání obžalované J. M. a v zásadě akceptuje i jeho hodnocení důkazní situace, pokud prezentuje, že provedené důkazy neumožňují bez důvodných pochybností učinit závěr o tom, že soubor zranění poškozené nezl. BBBB, který je popsán v podané obžalobě, způsobila úmyslně právě obžalovaná. V tomto směru poukázal na doplňující výsledek znalecké zprávy z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, k problematice zranění poškozené nezl. BBBB a možnostem jejich způsobení nezl. AAAA, tedy dcerou obžalované J. M., či jí. Dále se zabýval závěrem nalézacího soudu ohledně možného doplnění důkazů dalšími znaleckými posudky z oboru zdravotnictví, kdy v tomto směru by tyto nepřinesly žádné nové skutečnosti. Výrok o vině je dle jeho názoru postaven na rozporuplném a nepřesvědčivém odůvodnění napadeného rozsudku ve vztahu ke zvlášť závažnému zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Rozsudek zde nesplňuje obsahové požadavky na odůvodnění dle § 125 tr. ř., jeho odůvodnění je nepřezkoumatelné, když nalézací soud se v rámci hodnotících úvah uchýlil toliko k alibistickým prohlášením, že musel rozhodnout o vině obžalované, když je jeho povinností ctít závazný právní názor odvolacího soudu, ačkoliv sám o trestní odpovědnosti obžalované v tomto směru pochyboval, přičemž je poukazováno na konkrétní odstavce v odůvodnění napadeného rozsudku. Státní zástupce oproti názoru nalézacího soudu uvedl, že z usnesení soudu odvolacího nevyplývají žádné závazné právní názory, toliko stanovil úkol, aby nalézací soud důsledně hodnotil provedené důkazy a vypořádal se s argumentační rovinnou státního zástupce prezentovanou v původním odvolání, zejména pak ve vztahu k ustanovení § 112 tr. zákoníku. Dle státního zástupce nalézací soud prakticky vůbec nevysvětlil, na základě jakých úvah dospěl k závěru o vině obžalované ve vztahu ke zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a na základě čeho je možno dovozovat omisivní způsob spáchání tohoto trestného činu dle § 112 tr. zákoníku, přičemž nalézací soud v odůvodnění napadeného rozsudku prezentoval kritiku nejen obžaloby, intervenujícího státního zástupce, ale také i odvolacího soudu. V této souvislosti odkázal na jeho vyjádření na str. 43 v druhém odstavci napadeného rozsudku, kde uvedl, že s pojetím aplikace dle § 112 tr. zákoníku se neztotožňuje. Za této situace pak má odvolatel pochybnosti o tom, zda nalézací soud vůbec pochopil, v čem omisivní způsob spáchání trestné činnosti v daném případě spočívá a jeho otevřeně negativní postoj se pak promítl i do popisu skutkového děje, který je nepřehledný a na samé hranici akceptovatelnosti, především z hlediska popisu subjektivní stránky. Pokud jde o uložený trest odnětí svobody ve výměře 5 let, pak s tímto rovněž odvolatel nesouhlasil, neboť jej považuje za nepřiměřeně mírný, přičemž nalézací soud přesvědčivě nezdůvodnil, proč ukládá trest na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, ačkoliv obžalovaná je odsuzovaná za dva zločiny a její trestnou činnost sám přirovnává k lidskému hyenismu,

navíc za existence jediné polehčující okolnosti, a to bezúhonného života. V tomto směru připomněl, že v původním prvotním rozsudku byl obžalované uložen trest odnětí svobody ve výměře 4 roků (správně 3 let a 6 měsíců), přičemž nalézací soud její vinu ke zvlášt závažnému zločinu těžké ublížení na zdraví neshledal. Zdůraznil, že jen shodou šťastných náhod zřejmě nebude mít poškozená doživotní následky. Má tak za to, že jsou splněny podmínky pro uložení důraznějšího nepodmíněného trestu odnětí svobody, alespoň v polovině zákonné trestní sazby stanovené v § 145 odst. 2 tr. zákoníku. S přihlédnutím k osobě obžalované pak je možno využít ustanovení § 56 odst. 3 tr. zákoníku a obžalovanou zařadit pro výkon trestu přesahujícího 8 let do věznice s ostrahou. Uvedenému také odpovídá jeho návrh, kdy se domáhal toho, aby odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. b), písm. e) tr. ř. napadený rozsudek zrušil ve výrocích o vině a trestu a podle § 259 odst. 3, odst. 4 tr. ř. uznal obžalovanou J. M. vinnou ze spáchání jednak zločinu těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a jednak zločinu týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku za současné úpravy skutkové věty, odrážející uvedenou právní kvalifikaci a uloží jí za podmínek § 145 odst. 2 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody ve výměře kolem 8 let se zařazením pro výkon do věznice s ostrahou, za použití § 56 odst. 3 tr. zákoníku.

4. Ve veřejném zasedání, konaném ohledně ve věci podaných opravných prostředků, obhájce obžalované J. M. přednesl opravný prostředek v rozsahu jeho písemného odůvodnění a rozvedl z něj skutečnosti, které považoval za podstatné. Nad rámec těchto uvedl, že v dané věci proběhlo poměrně podrobné dokazování, přičemž nebyly předloženy přímé důkazy, ani nebyl uzavřen okruh důkazů, které by skutečně prokazovaly, že to byla obžalovaná, která způsobila zranění poškozené nezletilé, jež jsou jí kladena za vinu. Stanovisko obhajoby spočívá v tom, že by měl být rozsudek krajského soudu změněn v tom směru, že by obžalovaná měla skutečně být uznána vinnou jako v původním rozsudku krajského soudu pro zločin týrání svěřené osoby podle těchto ustanovení, která krajský soud použil v prvním odsuzujícím rozsudku, a pokud se týká ukládání trestu, pak obhájce opětovně zdůraznil, že si je vědom morální a emoční náročnosti, která z předmětné věci vyplývá, nicméně je třeba si uvědomit i další okolnosti, než jen předchozí bezúhonný život. Poukázal na to, že řízení se vede od roku 2017, tedy 4 roky, obžalovaná je na svobodě, žije řádným způsobem života, řádně se stará o svoji nezletilou dceru, která je v její péči. Nebyly zjištěny žádné skutečnosti svědčící o tom, že poté, co byla nezletilá BBBBB odňata z péče obžalované, by se dopouštěla vůči své dceři nebo jiným dětem podobného jednání. Zdůraznil, že pakliže bude obžalovaná odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, pak to nebude trest jen pro ni, ale bude i zásadním životním trestem pro nezletilou AAAAA, která je dnes v její péči, je na ni citově vázána, a pokud z této péče bude odejmuta, kde skončí. Lze předpokládat, že s ohledem na všechny okolnosti nezletilá, dnes již v pubertálním věku, skončí někde v dětském domově, v pěstounské péči nebo v nějaké péči, která ji může přivést na scestí života a bude to pro ni trest možná horší a přísnější než pro obžalovanou. V rámci konečného návrhu obhájce navrhl, aby vrchní soud zrušil napadený rozsudek „ve výroku o trestu“ a nově uznal obžalovanou ve shodě s prvním rozsudkem krajského soudu vinnou zločinem týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b), písm. d) tr. zákoníku a uložil jí podmíněný trest v delším rozsahu, s dlouhou zkušební dobou a s možnými přiměřenými omezeními. Pokud by alternativně vrchní soud ponechal právní kvalifikaci tak, jak je uvedena v napadeném rozsudku, pak má za to, že trest, který byl uložen při této právní kvalifikaci nalézacím soudem, je dostatečný a přiměřený a měl by zůstat beze změny. Intervenující státní zástupkyně Vrchního státního zastupitelství v Olomouci přednesla opravný prostředek ve shodě s jeho písemným odůvodněním a i ona z něj rozvedla pro ni podstatné skutečnosti. Podrobně se zabývala problematikou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, nedostatečným popisem subjektivní stránky jednání obžalované J. M., jakož i tím, že chybí ve výrokové části rozsudku odraz výsledků provedeného dokazování. Nalézací soud se blíže nezabýval poraněními genitálu poškozené a

protržením konečníku s jizvenatými změnami v oblasti hráze. Má tak za to, že nalézací soud na svoji úlohu rezignoval a nevypořádal se se všemi skutečnostmi důležitými pro rozhodnutí. Dále se pak podrobně zabývala problematikou stanovení výměry trestu z pohledu zákonných kritérií uvedených v § 39 tr. zákoníku a § 41 až § 42 tr. zákoníku. Zdůraznila, že jednání obžalované směřovalo vůči malému dítěti, kdy poškozená byla v její péči na základě jejího vlastního rozhodnutí z vlastní iniciativy, tedy byla si velmi dobře vědoma jednak věku, bezbrannosti, zranitelnosti dítěte a současně i její sociální situace, tedy toho, že je naprosto bez jakýchkoliv rodinných příslušníků, kteří by se mohli o její stav jakkoliv zajímat. Po vyhodnocení rozhodných skutečností, k nimž se vyjádřila, se domnívá, že uložení trestu odnětí svobody na samé zákonné spodní hranici je v daném případě nepřiměřeně a neodůvodněně mírné. Pokud jde o konečný návrh, pak ten uvedla ve shodě s písemným vyhotovením opravného prostředku.

5. Vrchní soud v Olomouci, jako soud odvolací (§ 252 tr. ř.), zjistil, že odvolání byla podána osobami oprávněnými podle § 246 odst. 1 písm. a), písm. b) tr. ř. a bylo tak učiněno v zákonné lhůtě vymezené v ustanovení § 248 odst. 1 tr. ř., přičemž opravné prostředky naplňovaly požadavky, vyplývající z ustanovení § 249 odst. 1 tr. ř. ohledně obsahu odvolání.

6. Jelikož odvolací soud neshledal důvody k zamítnutí či odmítnutí odvolání podle § 253 tr. ř., přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost oddělitelných výroků rozsudku, proti nimž byla podána odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, odvolací soud přihlížel, jen pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž byla podána odvolání. S ohledem na vymezení opravných prostředků obou odvolatelů, nebyla přezkumná činnost odvolacího soudu nijak omezena.

7. V řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, nebylo shledáno podstatných vad, které by měly za následek, že v tomto řízení byla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby, a které by mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku [§ 258 odst. 1 písm. a) tr. ř.]. V tomto směru odvolatelé nevznesli žádné výhrady.

8. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že Vrchní soud v Olomouci, jako soud odvolací, v dané věci již jednou rozhodoval, a to usnesením ze dne 11. 12. 2020, č. j. 4 To 44/2020-1247, kdy podle § 258 odst. 1 písm. b), písm. c) tr. ř. z podnětu odvolání obžalované J. M. a státního zástupce napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 11. 2019, č. j. 54 T 1/2018-1178, zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 1 tr. ř. věc vrátil soudu prvního stupně, aby učinil nové rozhodnutí. V odůvodnění tohoto rozhodnutí pak popsal důvody, které jej vedly k tomuto rozhodnutí, přičemž v předmětném napadeném rozsudku pod bodem 32. nalézací soud rekapituloval závěry a pokyny plynoucí z tohoto rozhodnutí odvolacího soudu. Ten předně s ohledem na právní kvalifikaci zločinu týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b), písm. d) tr. zákoníku namítl, že v popisu skutku absentuje vyjádření znaku těžké újmy na zdraví z pohledu mučivých útrap dle § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku, jakožto okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, byť se touto otázkou nalézací soud pod bodem 34. odůvodnění tehdejšího rozsudku zabýval. Nalézací soud jako relevantní důkaz nehodnotil výslech nezl. AAAAA z přípravného řízení, který shledal procesně nezpůsobilým důkazem a v hlavním líčení jej neprovedl, kdy s tímto postupem se odvolací soud neztotožnil. Ten pod bodem 9. svého rozhodnutí formuloval svůj právní názor na věc a zavázal nalézací soud, aby provedl důkaz protokolem o výslechu nezletilé AAAAA z přípravného řízení. V

případě zločinu těžké ublížení na zdraví, který byl z právní kvalifikace obžalované J. M. nalézacím soudem vypuštěn, odvolací soud předně uvedl, že se nalézací soud náležitě nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí a připomněl rámeček ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., ohledně hodnocení provedených důkazů. V této situaci se odvolací soud neztotožnil s užitou zásadou in dubio pro reo, kterou dle jeho názoru v dané chvíli nalézací soud aplikoval nevhodně a předčasně. Připomněl, že není v rozporu se soudem nalézacím v tom, že v bytech žily s poškozenou nezl. BBBBB jen dvě osoby, a to jednak obžalovaná a jednak její nezl. dcera AAAAA, a v této situaci nalézací soud měl dokazováním zjistit, která z utrpěných zranění mohla poškozené způsobit nezl. AAAAA a která pak obžalovaná, kdy v tomto směru poukázal na jednotlivé důkazní prostředky, jakož i na skutečnosti, které by měly být těmito objasněny. Dále bylo uvedeno, že pokud by nebylo možno zjistit, že to byla právě obžalovaná J. M., kdo způsobil konkrétní poranění poškozené nezletilé BBBBB, pak se měl nalézací soud zabývat problematikou opomenutí upravenou v § 112 tr. zákoníku ve vztahu k naplnění zákonných znaků skutkové podstaty zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Uvedené vyplývá z bodu 10. a shrnutí pod bodem 12. odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu. Podle § 264 odst. 1 tr. ř. je soud, jemuž věc byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí, vázán právním názorem, který vyslovil ve svém rozhodnutí odvolací soud, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení odvolací soud nařídil. Po vrácení věci nalézací soud v hlavním líčení konaném dne 25. 2. 2021 (č. l. 1263 a násl.) podle § 102 odst. 2 tr. ř. přečetl protokol o výslechu osoby mladší 18 let nezl. AAAAA a jeho úvahy v tomto směru se nacházejí pod body 33. až 35. odůvodnění napadeného rozsudku. Pokud jde o hodnocení tohoto důkazu jak samotného, tak v kontextu s dalšími ve věci provedenými důkazy, odvolací soud se ztotožnil se závěry, k nimž dospěl nalézací soud, tedy, že se jedná o výpověď nevěrohodnou, a to ve shodě se závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, zpracovaného na nezl. AAAAA. V podrobnostech je tak možno na uvedené pasáže napadeného rozsudku odkázat. Dále pak v tomto hlavním líčení byla k doplnění již podaného znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, vyslechnuta znalkyně MUDr. M. S., Ph.D., kdy její výslech je zachycen pod bodem 36. odůvodnění napadeného rozsudku, a která uvedla, že neshledala důvod pro jakoukoliv korekci svých předchozích závěrů, přičemž nebyla schopna rozlišit, jaká zranění poškozené nezletilé BBBBB mohla způsobit nezletilá AAAAA a jaká obžalovaná. Vyslovila názor, že problematika posouzení mechanismu zranění ve smyslu zlého nakládání s dítětem náleží do hodnocení soudního lékaře. Reagovala také na dotazy nalézacího soudu, které jí byly položeny s ohledem na rozhodnutí odvolacího soudu, přičemž však nebylo možno z výslechu této znalkyně dojít k jiným závěrům, než prezentovaným v tom směru, že stávajícími důkazními prostředky nebylo možno rozlišit, která zranění poškozené mohla způsobit obžalovaná a která její dcera nezl. AAAAA. V této souvislosti pak nalézací soud v zásadě logicky již neprováděl doplnění dokazování dalším znaleckým zkoumáním z oboru zdravotnictví a různých odvětví, tak jak je uvedeno v rozhodnutí odvolacího soudu, neboť tento postup by nevedl s ohledem na znalecké závěry MUDr. M. S., Ph.D., k žádanému cíli. Nalézací soud také upravil popis skutkového děje, kdy jej doplnil, že jednáním obžalované J. M. bylo prodlužováno tělesné a duševní utrpení poškozené nezletilé BBBBB odpovídající svým charakterem mučivým útrapám ve smyslu § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku a zabýval se i otázkou ustanovení § 112 tr. zákoníku v návaznosti na kvalifikaci jednání obžalované J. M. i jako zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Vzhledem k uvedenému je tak možno konstatovat, že splnil pokyny, které odvolací soud pod bodem 12. svého rozhodnutí formuloval a je tak zřejmé, že respektoval v daném směru ustanovení § 264 odst. 1 tr. ř., neboť provedl úkony, k nimž byl zavázán, tedy doplnil dokazování, upravil skutkovou větu a řídil se právním názorem vysloveným odvolacím soudem v jeho rozhodnutí.

9. Nicméně, na druhé straně odvolací soud vnímá nestandardní postup nalézacího soudu, kterému byla věc vrácena nadřazeným soudem k novému projednání a rozhodnutí, v tom, že v novém

rozhodnutí polemizuje s právním názorem nadřízeného soudu. Příkladem je možno odkázat na bod 30. odůvodnění napadeného rozsudku, týkající se protokolu o výslechu nezl. AAAAAA v přípravném řízení, či na bod 41., ve kterém se nalézací soud neztotožnil s pojetím aplikace ustanovení § 112 tr. zákoníku a vyslovil přesvědčení o správnosti svého názoru. Takovýto postup nalézacího soudu nemá oporu v ustanovení § 120 až § 125 tr. ř. pojednávajících o náležitostech obsahu rozsudku, ani v ustanovení § 264 tr. ř. ohledně řízení u soudu prvního stupně po zrušení rozsudku, kdy ustanovení trestního řádu bylo citováno výše. Proto je nepřijatelný a v odůvodnění rozsudku nemá žádného opodstatnění. Odvolací soud vnímá tato subjektivně zabarvená vyjádření nalézacího soudu jako nešťastná. Ve zrušujícím rozhodnutí odvolacího soudu byl nalézací soud mj. také zavázán k tomu, aby se zabýval tím, zda jednáním obžalované J. M. nedošlo ke spáchání zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku omisivně ve smyslu § 112 tr. zákoníku. Tento pokyn, jak je výše uvedeno, nalézací soud splnil, nicméně pod bodem 41. odůvodnění napadeného rozsudku vyslovil svůj závěr, že s tímto pojetím aplikace ustanovení § 112 tr. zákoníku se neztotožňuje, nicméně jej aplikoval proto, jak uvedl nejen v bodě 42., ale také např. v bodech 30., 38., 39., 40., 41. a 43. odůvodnění napadeného rozsudku, že formulace užitá v rozhodnutí odvolacího soudu vnímá jako vyjádření právního názoru pro další fázi řízení, který je pro něj závazný, tedy opakovaně odkazoval na to, že je povinen respektovat pro něj závazný právní názor odvolacího soudu, plynoucí z jeho zrušovacího rozhodnutí. S touto argumentací se však odvolací soud nemůže ztotožnit, neboť výklad právního názoru odvolacího soudu, který zastává nalézací soud, z rozhodnutí odvolacího soudu ze dne 11. 12. 2020 rozhodně nevyplývá. V tomto směru je možno odkázat na body 10. a 12. tohoto rozhodnutí, kde odvolací soud popsal a formuloval úkoly pro nalézací soud poté, co byla věc vrácena do stadia řízení před nalézacím soudem, a uvedl, za jakých podmínek a kdy se měl nalézací soud zabývat problematikou opomenutí upravenou v § 112 tr. zákoníku ve vztahu k naplnění zákonných znaků skutkové podstaty zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Jedná se ze strany nalézacího soudu o naprosto zavádějící výklad. V tomto směru za pozornost stojí i argumentace státního zástupce v opravném prostředku, kde uvedl, že z usnesení odvolacího soudu nevyplývá žádný závazný právní názor, toliko odvolací soud stanovil úkol, jakým způsobem má nalézací soud postupovat. Odvolací soud je přesvědčen, že z jeho rozhodnutí rozhodně nevyplývá, že by měl být tímto nalézací soud jakkoliv nucen ke konkrétnímu hodnocení důkazů a ke konkrétním závěrům, které by následně vedly k aplikaci dané právní kvalifikace jednání obžalované. Nalézací soud byl zavázán k tomu, aby dle výsledků provedení dokazování zjistil, zda je možno či není možno aplikovat ustanovení § 112 tr. zákoníku ve vztahu k naplnění znaků skutkové podstaty zločinu těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku a tomu také mělo odpovídat eventuální rozhodnutí, včetně přílehlavého odůvodnění. Nalézací soud sice vyslovil svůj právní názor, ale měl jej vyslovit a odůvodnit jako svůj řádný názor a neměl tedy aplikovat ustanovení § 112 tr. zákoníku, pokud o tom nebyl přesvědčen, a na druhé straně, pokud aplikoval citované ustanovení, neměl se zaštitovat naprosto nedůvodně závazným právním názorem odvolacího soudu, který jej však v tomto směru neučinil. Pokud na podporu svého závěru o nutnosti ctít závazný právní názor nadřízeného soudu dle nalézacího soudu soud odvolací, jak uvádí v bodě 42. odůvodnění napadeného rozsudku, měl jít tak daleko, že nalézacímu soudu uložil, aby v rámci svých hodnotících úvah přihlédl také k odvolacím argumentům státního zástupce, pak je nutno uvést, že se jedná o standardní formulaci v rámci odvolacího řízení v situaci, kdy se odvolací soud ztotožňuje s argumentací odvolatele, tak jak tomu bylo v tomto případě a jak odvolací soud popisuje v bodě 10. svého zrušujícího rozhodnutí ze dne 11. 12. 2020. Tento nedůvodný postup nalézacího soudu pak měl za následek vadnost napadeného rozsudku a nutnost zásahu odvolacího soudu, který v rámci odvolacího řízení napravit nedostatky, o čemž bude pojednáno níže.

10. Po přezkoumání napadeného rozsudku v kontextu s námitkami obou odvolatelů odvolací soud zjistil, že bude třeba jeho zásahu do napadeného rozsudku, kdy důvodem tohoto je jeho vadnost v

tom, že se nalézací soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí a že uložený trest v přezkoumávané části rozsudku je nepřiměřený. Jedná se tedy o vady podřaditelné pod ustanovení § 258 odst. 1 písm. b), písm. e) tr. ř. a odvolací soud ve vztahu k nim postupoval ve smyslu § 259 odst. 3 tr. ř., neboť mohl rozhodnout ve formě rozsudku na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn.

11. Skutková zjištění, která následně nalézací soud vtělil do skutkové věty napadeného rozsudku, vzešla z řádného a v dostatečném rozsahu provedeného dokazování, plně respektujícího ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. Nalézací soud měl k dispozici řadu důkazů, a to jak svědeckých výpovědí, znaleckých posudků či důkazů listinné povahy, které jsou popsány v odůvodnění napadeného rozsudku, a tyto také patřičným způsobem hodnotil v souladu s požadavky plynoucími z ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř. a mohl tak objektivizovat skutkový děj. Rozsudek jako takový splňuje veškeré požadavky na něj kladené, a to jak ve smyslu zákonných kritérií, týkajících se výroku ve smyslu § 120 až § 122 tr. ř., či odůvodnění dle § 125 tr. ř., a to ve vztahu ke zločinu týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku, kdy obžalovaná v tomto směru se skutkovými zjištěními a následně užitou právní kvalifikací souhlasí a vůči této nebrojí. Poněkud jiná je však v tomto směru situace v případě zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Ve vztahu k tomuto odvolací soud stylisticky pro přehlednost upravil oproti napadenému rozsudku popis skutku, kdy poslední odstavec skutkové věty, včetně odkazu na konkrétní ustanovení občanského zákoníku, vtělil nově do třetího odstavce skutkové věty, kam svou povahou patří, a mučivé útrapy, včetně číselného označení příslušného ustanovení trestního zákoníku, byly nahrazeny obsahově stejným pojmem – utrpení až na hranici snesitelnosti. Pokud jde o úvahy nalézacího soudu a odůvodnění skutkových závěrů ve vztahu k uvedené právní kvalifikaci jednání obžalované J. M., pak nalézací soud pod bodem 43. odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že skutkové vymezení jednání obžalované považuje za prokázané, neboť plně koresponduje se skutkovými závěry učiněnými v předchozím rozhodnutí. V tomto směru odvolací soud připomíná, že ve svém zrušovacím rozhodnutí ze dne 11. 12. 2020 pod bodem 10. mj. uvedl, že v zásadě otázku jednání obžalované J. M., jakožto pěstouna nezl. poškozené BBBB, svým způsobem hodnotil z pohledu naplnění zákonných znaků skutkové podstaty těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku nalézací soud již v rámci svých úvah ohledně zločinu týrání svěřené osoby. Je proto možno v tomto směru plně odkázat na bod 39. odůvodnění napadeného rozsudku, kde je zakomponována mj. i pasáž ohledně doplnění dokazování výsledkem znalecké zprávy z oboru soudního lékařství, a to i ve vztahu k problematice mučivých útrap a jsou zde i úvahy nalézacího soudu, např. ohledně absence podávání léků proti bolesti poškozené nezl. BBBB, apod. Je tedy možno konstatovat, že úvahy nalézacího soudu, týkající se jak zločinu týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku, tak zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku se nacházejí pod bodem 39. odůvodnění napadeného rozsudku a odvolací soud je vnímá jako správné, mající oporu v provedeném dokazování. Nicméně z pohledu nalézacího soudu, na což státní zástupce ve svém opravném prostředku důvodně poukázal, chybí jeho úvahy a odůvodnění omisivního způsobu spáchání zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku ve smyslu § 112 tr. zákoníku. Touto otázkou se toliko rámcově zabýval nalézací soud pod bodem 48. odůvodnění napadeného rozsudku, kde předně citoval znění ustanovení § 112 tr. zákoníku a dále na čtyřech řádcích v podstatě uvedl svůj závěr, včetně citace příslušných ustanovení občanského zákoníku, kdy dovedl spáchání uvedeného trestného činu ze strany obžalované J. M. Dle přesvědčení odvolacího soudu toto strohé konstatování, byť v podstatě správné, však nesplňuje požadavky kladené zákonem na odůvodnění rozsudku. Nalézací soud se, jak bylo výše uvedeno, zaštiťoval „závazným právním názorem odvolacího soudu“ a blíže se již této otázce nevěnoval, proto uvedené představuje vadu napadeného rozsudku ve smyslu § 258 odst. 1 písm. b) tr. ř., a proto došlo ke zrušení napadeného rozsudku, neboť v dané části byl nejasný a nalézací soud se nevypořádal se všemi okolnostmi

významnými pro rozhodnutí, když skutková věta a skutková zjištění, jinak správné, nemají odraz v jejich náležitém odůvodnění. V této souvislosti je třeba také uvést, že nalézací soud sice důvodně ve skutkové větě napadeného rozsudku poukázal na to, že obžalovaná J. M. se protiprávního jednání dopustila v rozporu se svými povinnostmi řádně pečovat o nezletilou BBBBB, vyplývajícími z ustanovení § 858 a § 966 obč. zákoníku, avšak již ve zmiňovaném bodu 48. odůvodnění napadeného rozsudku tato toliko uvedl číselně bez toho, aby citoval jejich znění a dále se jimi zabýval, a to s jejich dopadem na předmětnou věc a na jednání obžalované J. M. v rámci naplnění znaků omisivního jednání ve smyslu § 112 tr. zákoníku ke zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, tak jak k tomu jinak ve výroku napadeného rozsudku správně dospěl. Ten je proto rovněž v této části nepřezkoumatelný a zatížen vadou a námitka státního zástupce v tomto směru byla shledána důvodnou.

12. S ohledem na správnost podstatné části závěrů, prezentovaných nalézacím soudem pod bodem 39. odůvodnění napadeného rozsudku ve vztahu ke zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, odvolací soud ve zbytku tyto doplnil, aby byla odstraněna zjištěná pochybení a rozsudek tak byl souladným se zákonem. Jak vyplynulo z provedeného dokazování, na podkladě usnesení Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 27. 5. 2016, sp. zn. 0 Nc 3905/2016, byla obžalovaná J. M. předběžně předána do péče nezletilá BBBBB. Na základě tohoto rozhodnutí pak obžalovaná J. M. ve vztahu k této vykonávala pěstounskou péči, kdy z ustanovení § 966 obč. zákoníku vyplývá, že pěstoun je povinen a oprávněn o dítě osobně pečovat, a že při výchově dítěte vykonává přiměřeně povinnosti a práva rodičů s tím, že je povinen a oprávněn rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte, v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění. Pokud je odkazováno na povinnosti a práva rodičů, pak tyto vyplývají z ustanovení § 858 obč. zákoníku, z něhož je patrné, že rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění ... V rámci připomenutí závěrů nalézacího soudu prezentovaných pod bodem 39. odůvodnění napadeného rozsudku, event. jejich doplnění v tomto směru, odvolací soud připomíná, že na základě zmiňovaného rozhodnutí měla obžalovaná poškozenou nezl. BBBBB v celodenní péči, tzn., že ji umývala, krmila, převlékala, přebalovala, apod., tedy logicky musela jednoznačně vědět o tom, v jakém se nachází zdravotním stavu. Byla ze zákona povinna o nezletilou poškozenou řádně pečovat. S ohledem na viditelnost poranění zjištěných na těle poškozené nezletilé BBBBB, je možno odkázat na výše zmiňovaný výslech znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, u hlavního líčení dne 25. 2. 2021, kdy mj. uvedla, že pokud jde o otevřené rány, tyto jsou viditelné, stejně tak poranění v oblasti úst. Pokud jde o samotné zlomeniny, pak se domnívá, že tyto viditelné nejsou, ale je vidět jen projev, tedy klinický projev, který by zlomeninu měl doprovázet. Vyjádřila se posléze ke konkrétním poraněním poškozené nezl. BBBBB, kdy v případě pohmoždění nosu s oděrkou kůže a související deformací nosu odpovídající zlomenině nosní přepážky, uvedla, že toto zranění je viditelné a v daném případě nejčastěji jde o zranění doprovázené krvácivostí z nosních dírek, stejně tak je krvácivostí doprovázené zranění spočívající ve zhmoždění a defiguraci dolního rtu po neošetřené ráně se ztrátovým poraněním prvního a druhého řezáku v dolní čelisti vpravo a prvního až třetího řezáku dolní čelisti vlevo, jakož i zranění po tupém úderu, kdy všechna tato zranění jsou jednoznačně viditelná. Pokud jde o bolestivost utrpených zranění, pak k této se znalkyně opětovně vyjádřila tak, že byla až na hranici snesitelnosti, tedy jednalo se o mučivé útrapy. Obžalovaná věděla o této skutečnosti, věděla o tom, že poškozená byla vystavována působení násilí různorodého charakteru a intenzity, přesto úmyslně dlouhodobě odpírala poškozené zajištění odborné lékařské péče. Obžalovaná tak jednoznačně neplnila povinnost řádně pečovat o poškozenou nezl. BBBBB, jež pro ni vyplývala z citovaných ustanovení občanského zákoníku, jakožto pro pěstounku, když místo péče o

její zdraví a další tělesný a rozumový vývoj a její ochranu jí vědomě nezajistila odpovídající lékařskou péčí, úmyslně se této vyhýbala. Vědoma si různých zranění, která poškozená nezletilá BBBBB utrpěla, byla srozuměna s tím, že takto prodlužuje její tělesné a duševní útrapy až na hranici snesitelnosti, odpovídající svým charakterem mučivým útrapám ve smyslu § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku. Tímto jednáním tak naplnila zákonné znaky zvláště závažného zločinu těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku ve smyslu § 112 tr. zákoníku, jak v tomto směru hovoří pod body 47. a 48. odůvodnění napadeného rozsudku nalézací soud.

13. Pokud jde o právní kvalifikaci jednání obžalované J. M., pak předně odvolací soud opětovně poukazuje na nedostatky odůvodnění napadeného rozsudku ve vztahu ke zločinu těžké ublížení na zdraví dle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, kdy nalézací soud, pokud jde o aplikaci ustanovení § 112 tr. zákoníku, se k této skutkové podstatě v bodě 48. odůvodnění napadeného rozsudku omezil na citaci znění ustanovení § 112 tr. zákoníku a pak velmi kuse dovodil za použití citovaných ustanovení občanského zákoníku, jak je o nich výše pojednáno, aplikaci ustanovení § 112 tr. zákoníku. V tomto směru se odvolací soud ztotožňuje se státním zástupcem, že v tomto směru je rozsudek vadný, v podstatě nepřezkoumatelný, a v této situaci v rámci nápravy tohoto stavu uvádí následující. Ustanovení § 112 tr. zákoníku pojednává o opomenutí a vyplývá z něj, že jednáním se rozumí opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, v důsledku dobrovolného převzetí povinnosti konat, nebo vyplývala-li taková jeho zvláštní povinnost z jeho předchozího ohrožujícího jednání anebo k němuž byl z jiného důvodu podle okolností a svých poměrů povinen. Trestní zákoník v ustanovení § 112 od konání rozlišuje opomenutí, přičemž u opomenutí, na rozdíl od konání, stanoví ještě další podmínky, neboť ne každé opomenutí má obdobný význam z hlediska trestního práva jako konání. Opomenutí musí mít při posuzování v rámci trestního zákona přibližně stejnou závažnost jako konání, a proto musí jít o opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen. Jde tedy o opomenutí zvláštní povinnosti, kde společnost s konáním určité osoby předem počítá a spoléhá na ni, a proto ji stanoví jako povinnost právní. Opomenutí je jen tehdy postaveno na roveň konání, jestliže někdo nevykonal to, co bylo jeho právní povinností. Omisivní jednání může být úmyslné i nedbalostní. Zvláštní povinnost konat ve smyslu § 112 tr. zákoníku v předmětné věci vyplývá ze zákona, a to konkrétně z občanského zákoníku, z ustanovení, týkající se rodičů a dětí, a konkrétně pak z rodičovské odpovědnosti, vyplývající z již několikrát zmiňovaného ustanovení § 858 obč. zákoníku. Obžalovaná J. M. měla v celodenní péstounské péči poškozenou nezl. BBBBB, tedy ve smyslu § 858 obč. zákoníku byla povinna pečovat o její zdraví, její tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj a měla ji chránit. S ohledem na shora připomenuté závěry znalkyně z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, si musela být vědoma řady různých zranění, která poškozená utrpěla přes její péči, přičemž zde odvolací soud připomíná, že obžalovaná byla v předmětné době matkou své biologické dcery - nezletilé AAAAA, kterou měla ve své péči, proto její vědomost o zraněních poškozené nezl. BBBBB je dle přesvědčení odvolacího soudu nepochybnitelná. Zranění poškozené nezl. BBBBB v zásadě bagatelizovala, adekvátně je neošetřovala, nepodávala jí proti bolesti žádné tisíce léky, přičemž musela být srozuměna s tím, že tímto působí poškozené nezletilé BBBBB výraznou bolestivost. Přesto nezajistila odbornou lékařskou péči poškozené nezletilé BBBBB, a tím úmyslně navodila stav, při kterém dle závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, bolestivost zranění, s ohledem na jejich rozsah a charakter, rozhodně musela být na hranici snesitelnosti, tedy při absenci odborné lékařské pomoci a podávání léků proti bolesti se jednalo o mučivé útrapy ve smyslu § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku, čímž jsou naplněna kritéria těžké újmy na zdraví, jakožto vážné poruchy zdraví. Obhájce obžalované v opravném prostředku vyslovil nesouhlas s aplikací ustanovení § 112 tr. zákoníku, když má za to, že musí být vždy splněna základní podmínka trestní odpovědnosti při takovém jednání, a to podmínka bezprostřední příčinné souvislosti, neboli musí se jednat o takové jednání, ať už aktivní či pasivní, které v bezprostřední

příčinné souvislosti směřuje ke vzniku poškození zdraví. Akcentoval, že takové jednání, a to ať ve formě opomenutí, prokázáno nebylo. S tímto jeho právním názorem se odvolací soud neztotožňuje a má za to, že příčinná souvislost mezi jednáním obžalované a následky byla provedeným dokazováním jednoznačně prokázána. Pokud by obžalovaná jednala tak, jak jí ukládá zákon, tedy, že by podala nezletilé poškozené BBBBB utišující léky proti bolesti, zajistila jí odbornou lékařskou péči a na celou situaci nerezignovala, jak učinila, pak by v příčinné souvislosti s jejím jednáním nedošlo ke vzniku těžké újmy na zdraví v podobě mučivých útrap ve smyslu § 122 odst. 2 písm. h) tr. zákoníku. Avšak obžalovaná tak nekonala, ač měla, což je podstatné, a to nejen proto, že jí to ukládal zákon, ale také proto, že sama byla matkou, když měla v péči svoji vlastní dceru nezl. AAAAA. Námitku obžalované má proto odvolací soud za nedůvodnou. Kromě této doplňující pasáže v rámci právní kvalifikace jednání obžalované J. M. a jisté nápravy vadnosti napadeného rozsudku, je možno konstatovat, že nalézací soud nepochybil, pokud jednání obžalované J. M. podřadil pod znaky skutkových podstat týrání svěřené osoby dle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. d) tr. zákoníku a zvláště závažného zločinu těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, jak je o těchto pojednáno pod body 45. až 53. odůvodnění napadeného rozsudku. Je tak možno se ztotožnit se závěrem nalézacího soudu, že obžalovaná svým jednáním naplnila po objektivní i subjektivní stránce zákonné znaky uvedených skutkových podstat, a to jak v základní, tak i kvalifikované podobě. Ve vztahu k zavinění, jakožto obligatornímu znaku subjektivní stránky trestného činu, nalézací soud učinil správné závěry a jelikož se odvolací soud s jeho úvahami a závěry ztotožnil, tyto převzal s uvedeným doplněním do svého nového rozhodnutí.

14. Dalším důvodem zásahu odvolacího soudu do napadeného rozsudku z pohledu jeho zrušení byla vadnost výroku o trestu, konkrétně jeho nepřiměřenost [§ 258 odst. 1 písm. e) tr. ř.]. Nalézací soud se neztotožnil s uložením trestu odnětí svobody ve výměře 5 let, tedy na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, která v případě ustanovení § 145 odst. 2 tr. zákoníku činí 5–12 let, neboť stanovení jeho výměry nemá oporu v důsledném a zákonném hodnocení rozhodných skutečností, majících vliv na stanovení druhu a výměry trestu. Proto bylo třeba o druhu a výměře trestu po zrušení tohoto výroku ve vztahu k obžalované J. M. rozhodnout znovu, přičemž tento výrok byl napaden i opravnými prostředky státního zástupce a obžalované. Ta se domáhala zrušení napadeného rozsudku a toho, aby byla nově uznána vinnou ve shodě s prvním rozsudkem krajského soudu, tedy zločinem týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b), písm. d) tr. zákoníku a aby jí byl uložen trest odnětí svobody, jehož výkon by byl podmíněně odložen na delší zkušební dobu s možnými přiměřenými omezeními. Jako eventuální návrh pro případ, že by odvolací soud ponechal právní kvalifikaci tak, jak je uvedeno v napadeném rozsudku, má za to, že trest uložený nalézacím soudem je dostatečný a přiměřený a nemělo by být do něj v její neprospěch zasahováno. Státní zástupce s poukazem na konkrétní skutečnosti má za to, že jsou v dané věci splněny podmínky umožňující uložení důraznějšího nepodmíněného trestu, a to alespoň v polovině zákonné trestní sazby stanovené ustanovením § 145 odst. 2 tr. zákoníku, a proto navrhl, aby byl obžalované za podmínek uvedených v § 145 odst. 2 tr. zákoníku uložen úhrnný trest odnětí svobody ve výměře kolem 8 roků, pro jehož výkon by byla za použití moderačního ustanovení § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazena do věznice s ostrahou. Odvolací soud v rámci svých úvah o trestu vycházel jednak z ustanovení § 37 tr. zákoníku, pojednávajícím o obecných ustanoveních pro ukládání trestních sankcí, dále z ustanovení § 38 tr. zákoníku, ohledně přiměřenosti trestních sankcí a z ustanovení § 39 tr. zákoníku o stanovení druhu a výměry trestu. Hodnotil osobu obžalované, její soudní minulost, poměry, stupeň narušenosti, možnosti nápravy, okolnosti polehčující i přitěžující, když je třeba oproti napadenému rozsudku poukázat i na další okolnost přitěžující ve smyslu § 42 písm. n) tr. zákoníku, spočívající v tom, že spáchala více trestných činů, jakož i okolnosti celého případu, jak to vyplývá z bodů 55. až 60. odůvodnění napadeného rozsudku. Hodnotil stupeň společenské škodlivosti jednání obžalované, kdy je třeba připomenout, že z vlastní iniciativy dostala do pěstounské péče poškozenou

nezletilou BBBB a vůči této holčičce, kterou měla ve své péči od jejích zhruba 2,5 do 3 let věku, se dopustila naprosto bezcitného jednání, které nalézací soud výstižně pojmenoval lidským hyenismem. Velmi dobře si byla vědoma věku poškozené, její bezbrannosti a zranitelnosti, když tato se s ohledem na svůj mentální vývoj nebyla schopna nijak bránit. Sama obžalovaná byla a je matkou své biologické dcery nezletilé AAAAA a již z tohoto úhlu pohledu je její jednání nepochopitelné. Obžalovaná úmyslně způsobila těžkou újmu na zdraví na dítěti mladším 15 let, kdy je třeba akcentovat věk poškozené v době, kdy byla v její péči, jakož i na odkázanost na její osobu. Nevyužila elementární polehčující okolnost doznání se k trestnému činu, nedala najevo žádnou sebereflexi, spáchala dva zločiny, z nichž jeden zvláště závažný, přičemž uvedené skutečnosti ve svém souhrnu, s ohledem na charakter trestné činnosti, na výši hrozící trestní sazby, s přihlédnutím k délce vedeného řízení, vylučují uložení trestu na samé dolní hranici trestní sazby, tak jak to učinil v napadeném rozsudku nalézací soud. Důvodným bylo shledání odvolání státního zástupce, neboť trest je třeba uložit ve vyšší výměře, přičemž odvolací soud dospěl k závěru, že adekvátním a přiměřeným trestem po vyhodnocení všech rozhodných skutečností, majících vliv na ukládání trestu, je trest odnětí svobody v trvání 7 roků, tedy blíže spodní hranici zmiňovaného zákonného rozpětí, vyplývající z ustanovení § 145 odst. 2 tr. zákoníku. Jelikož byla obžalovaná odsouzena za spáchání dvou trestných činů, byl trest odnětí svobody uložen jako úhrnný za podmínek § 43 odst. 1 tr. zákoníku. Ve shodě s nalézacím soudem dospěl odvolací soud k závěru, že u obžalované nebyly shledány na straně okolností případu či poměrů pachatele takové skutečnosti, které by odůvodňovaly mimořádné snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 1 tr. zákoníku, a následně uložení výchovného trestu, jak se jej domáhala v rámci svého opravného prostředku. Rovněž jí nemohl být uložen trest v původní výměře, tedy v trvání 5 roků, neboť tento trest ve své výměře nebyl shledán souladným se zákonem z důvodů výše popsaných. Obžalovaná prostřednictvím svého obhájce vyslovila obavy o další péči a vývoj své nezletilé dcery AAAAA v době, kdy ona bude muset vykonávat uložený trest odnětí svobody a dcera již v pubertálním věku skončí někde v dětském domově či v nějaké péči, která jí může přivést na scesti. K uvedenému považuje za vhodné odvolací soud toliko připomenout, že tyto jí vyslovené obavy vyplývají z jejího úmyslného a vědomého jednání, v rámci kterého musela vědět, že má ve své péči svoji biologickou dceru nezletilou AAAAA. Uvedené tedy měla mít na zřeteli v době páchání trestné činnosti a o dalším osudu své dcery rozhodla sama. Bylo vyhověno odvolání státního zástupce, kdy výměra trestu obžalované byla navýšena, nikoli však v takové výši, kterou navrhoval. Pro výkon uloženého trestu odnětí svobody byla obžalovaná v souladu se zákonem zařazena do věznice s ostrahou dle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. Trest uložený obžalované J. M. odvolací soud považuje za zákonný, přiměřený, plně odpovídající požadavkům individuální a generální prevence.

15. Jelikož byl napadený rozsudek zrušen v celém rozsahu, bylo třeba nově rozhodnout i v rámci adhezního řízení, a to ohledně nároku na náhradu škody, který uplatnila poškozená RBP, zdravotní pojišťovna, se sídlem Ostrava, a to v peněžní částce ve výši 211 775 Kč, představující náklady za léčení pojištěnce BBBB. Otázkou náhrady škody se v napadeném rozsudku zabýval nalézací soud pod body 61. až 63. odůvodnění tohoto, přičemž jeho úvahy a argumentace tam uvedená ve vztahu k poškozené RBP, zdravotní pojišťovně, byly shledány přílehlavými. Proto se odvolací soud v této části plně ztotožnil s rozhodnutím nalézacího soudu a v podrobnostech je možno na předmětnou pasáž odůvodnění napadeného rozsudku odkázat, přičemž tuto odvolací soud převzal do svého nového rozhodnutí.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)